Iskanten

Av **Frode Bygdnes** - 5. juni 2020

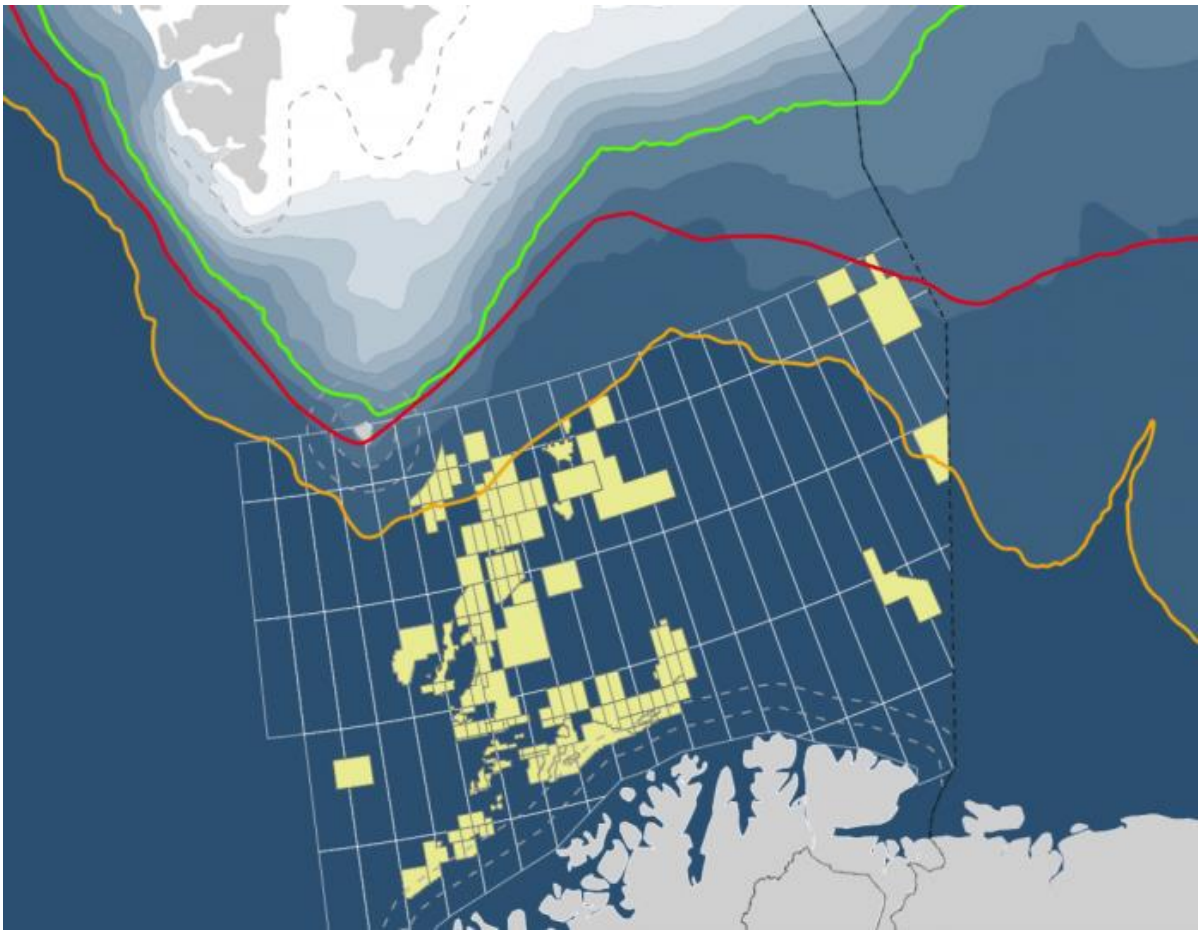

Grønn linje: Isfrekvens 30% av aprildagene i årene 1988 – 2017 Rød linje: Isfrekvens 30% av aprildagene i årene 1967 - 1989 Gul linje: Isfrekvens 0,5% av aprildagene 1988-2017 %-tallet er da sannsynligheten for at isen kommer lengre sør i april enn streken. Det er allerede sannsynlig at isen kommer ned til oljefelt som har fått konsesjoner. Illustrasjon: norskoljeoggass.no

Iskanten er et naturfenomen som ikke kan vedtas eller forhandles om av politikerne. Det er forskerne som må sette iskanten. Iskanten er heller ikke en klar grense. Det er mer en sone med varierende utbredelse år for år og enda mer varierende for årstidene. Å sette en sørlig grense for denne, må gjøres med god margin sørover.

For denne sonen er svært viktig for alt liv i havet. Det foregår en stor biologisk produksjon som gjør Arktis og spesielt Barentshavet til et av

verdens beste matfat med de positive ringvirkningene for våre fiskerier. Vekslinga mellom islagt og åpent hav, gir grunnlag for bioproduksjonen av både plante og dyreplankton. Sollys hele døgnet om sommeren gjør havet sør for iskanten til en del av denne produktive sonen. Jo større sonen er, jo bedre og mer produktiv er den.

I stedet for å bevare verdens mest produktive og økologisk viktig havområdet, er grensen for iskanten nå blitt en grense for hvor langt nord den ødeleggende oljevirksomheten kan foregå. Regjeringa la frem et forslag til ny iskant. For dem er det viktigste å få letevirksomheta nordover til Barentshavet i håp om å finne nye store oljefunn. 64% av de uoppdagede oljereservene venter en å finne i Barentshavet mot bare 18% i Nordsjøen. Allerede er konsesjoner gitt alt for langt nord. Letevirksomheten med seismikkskyting er direkte skadelig for livet i havet her, og selve utvinninga vil være en stor risiko i et havområde som umuliggjør opprensking. Her er ingen oljevernberedskap.

Havforskningsinstituttet hevder at iskanten må tegnes inn mye lengre sør enn den er i dag for å ta vare på den sårbare naturen. Spesielt viktig er det nå siden mange av artene her er under urimelig press pga klimaendringene. Denne sonen i Arktis er et av de marine områdene i verden som er mest truet av klimaendringene. Det yrende naturmangfoldet er spesielt sårbar ovenfor oljeaktiviteten. Og dette gjelder et havområde der vi som fiskerinasjon har kontroll med og er helt avhengig av.

Stortinget er i disse dager i ferd med å tilpasse iskanten til oljeselskapene i stedet for til naturen. Det er Arbeiderpartiet som sikrer flertall for regjeringa. Og Venstre går på akkord med miljøet for å berge sin posisjon i regjeringa. Meld. ST.20(2019-2020) «Forvaltningsplan for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten ….» burde vært kunnskapsbasert der det først og fremst tas hensyn til naturmangfoldet. Det er et særlig verdifullt og sårbart område som Stortinget skal oppdatere. I stedet blir det oljeselskapene som vinner hos dagens politikere. Det er oljeselskapene som nå får sette plasseringa av iskanten. Det er en næring som både er på hell og som frembringer enda mer fossilt brensel til klimagassen CO_2. Politikerne

lar oljeselskapene trumfe den viktigste evighetsmaskinen som den produktive iskanten er. Iskanten blir den 18.juni satt av et Storting som tenker mest på kortsiktige posisjoner og makt. Politiske kompromisser er ikke forenelig med langsiktig og helhetlig forvaltning av havressursene.

Issmeltinga i Arktis fører også til mer ekstremvær, har vi fått høre fra forskerne. Men det er ikke det viktigste. Om klimaendringene flytter iskanten nordover, så skal vi vite at arealet for denne sona blir mye mindre fordi vi snakker om en grense som går i sirkel rundt Nordpolen. Halveres avstanden til polpunktet, så blir arealet 4 ganger mindre. Mindre areal for produksjon av en evigvarende ressurs, burde engste Stortinget mer enn manglende olje. I hvert fall er nasjonen Norge tjent med å sikre naturressursene i havet fremfor å bringe mer olje til avbrenning og oppvarming.

Frode Bygdnes

Tidligere publisert bl.a. på: https://steigan.no/2020/06/iskanten/